

13

ADMINISTRACIONS PÚBLIQUES I CÀRREGA FISCAL

RESUM

El total del consum públic a les Illes Balears (els salaris més les compres de béns i serveis) ha arribat als 3.408,6 milions d'euros, la qual cosa representa l'12,6% de la renda disponible a preus de mercat, 5,7 punts per sota del nivell estatal, que és el nivell de consum públic més baix del conjunt de les comunitats autònomes. Igualment, el percentatge d'assalariats de les administracions públiques és del 6,9%, el quart més baix per CA, i se situa 0,4 punts per sota de la mitjana regional. En contrapartida, l'estalvi públic ha estat de 658,7 milions d'euros, mentre que la inversió pública s'ha situat en els 832,7 milions d'euros, de manera que s'ha generat una necessitat de finançament del conjunt de les administracions públiques (l'estatal, l'autonòmica, la insular i la local) de -174 milions d'euros, equivalent al 0,8% del PIB, que és el percentatge més baix de totes les comunitats autònomes.

L'any 2010 l'Agència Tributària de les Illes Balears (ATIB) ha tengut un pressupost inicial de 13,8 milions d'euros i una plantilla de personal de 300 persones. Aquest any ha donat una recaptació per al conjunt dels ingressos de 928,8 milions d'euros, amb un augment del 9,8%.

El pressupost general d'ingressos per a l'any 2010 de l'Administració general de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears (en el qual queden incloses les entitats autònomes) és de 3.844,8 milions d'euros (-4,8%), en contrast amb els 4.037,5 milions d'euros que s'havien aprovat per a l'exercici de l'any anterior.

Per a l'exercici del 2010, els consells insulars presenten uns pressuposts agregats que sumen 634 milions d'euros, xifra que representa un augment del 17,8% en relació amb l'exercici anterior, que continua la taxa de creixement significativa iniciada en l'exercici precedent i consolida el canvi de tendència enfront de la moderació dels exercicis anteriors.

Quant a la Hisenda municipal, la suma total dels ingressos per a l'exercici del 2010 és de 1.328,2 milions d'euros, amb un decreixement del 7,5% en relació amb l'exercici precedent, i assoleix els nivells de 2008. En aquestes circumstàncies es produeix un menor pes de les hisendes municipals en el conjunt de l'economia il·lenca.

El deute acumulat de les Illes Balears durant l'any 2010 ha estat de 4.064 milions d'euros, un 24,2% superior al de l'any anterior, però 7,5 punts per sota de l'increment mitjà per al conjunt de comunitats autònomes.

La comunitat autònoma més beneficiada pel nou sistema de finançament ha estat Madrid (millora 13 punts), seguida de les Balears (millora 10 punts) i Catalunya (millora 6 punts). València queda igual i la resta empitjora la situació. Destaca la pèrdua d'Andalusia (-10 punts) i d'Extremadura (-7 punts).

13.1.

ANÀLISI PRESSUPOSTÀRIA

L'exposició d'aquest apartat es divideix en els subapartats següents: en primer lloc, s'analitzen els pressuposts generals de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears i l'evolució del deute acumulat; en segon lloc, els pressuposts dels consells insulars; en tercer lloc, els dels ajuntaments, i en quart lloc, es presenta l'anàlisi de la recaptació tributària que va obtenir la Delegació Especial d'Hisenda a les Illes Balears. Finalment, s'analitza la càrrega fiscal a les Balears per illes i per municipis i es fa una reflexió final sobre el nou sistema de finançament.

13.2.

LA COMUNITAT AUTÒNOMA

En aquest subapartat analitzam els pressuposts de l'Administració General, els dels ens de dret públic i de les societats públiques, i també el deute acumulat.

13.2.1. EL PRESSUPOST DE L'ADMINISTRACIÓ GENERAL

En aquest subapartat analitzam, en primer lloc, els capítols dels ingressos i, tot seguit, s'estudia l'evolució de les despeses.

13.2.1.1. Els ingressos

L'exercici de 2010 ha estat el de la consolidació de l'Agència Tributària de les Illes Balears (ATIB), com a segon any de la seva activitat⁷⁶, la qual cosa permet ja fer una anàlisi comparativa interanual de la seva activitat. Pel que fa a l'estructura, el pressupost de 2010 suma 13,8 milions d'euros (un 13% per sota de l'any precedent) i una plantilla de personal més reduïda, de 300 persones de les quals 124 corresponen als serveis centrals, 154 a la recaptació de tributs i 22 a les delegacions de Menorca i Eivissa.

Cal destacar el canvi que suposa l'assumpció per part de l'ATIB de l'activitat que desenvolupaven les oficines de districte hipotecari (registres), a les quals estava delegada la gestió de tributs cedits, delegació instrumentada mitjançant convenis que varen ser denunciats en data del 26 d'octubre de 2009, amb efectes de 2010. A partir d'aquest fet l'ATIB assumeix la gestió amb el consegüent estalvi de mitjans i despesa.

El funcionament d'aquest segon any, contrastat amb les dades de 2009 es recull en el quadre I-91.

En el conjunt dels ingressos l'evolució presenta una evolució del 3,8% lleugerament per damunt de l'IPC balear (2,7% al desembre) per la qual cosa el creixement real (deduït la depreciació monetària) ha estat de l'1,1%.

Per una banda, els ingressos per tributs cedits gestionats per l'Administració Autònoma, es mantenen en xifres de l'any anterior, que és quan, amb una caiguda del 33,3% es varen sofrir els efectes de la crisi immobiliària en tota la seva intensitat, mentre que els tributs propis presenten un balanç recaptatori amb un increment rellevant del 44,7% fonamentalment pel creixement en 42,5 milions d'euros dels ingressos per reintegraments, multes i sancions. Pel que fa als tributs locals gestionats mitjançant convenis amb les entitats locals (48), presenten encara una evolució positiva amb un creixement conjunt del 7,1%, amb especial rellevància dels ingressos de l'IBI, que representen més de la meitat de la recaptació dels tributs locals, i creix el 4,9%, aliè a la crisi del mercat immobiliari per la seva característica de tribut censal.

Respecte als tributs cedits, els ingressos evolucionen de manera desigual. S'observa un increment de recaptació rellevant en les transmissions d'immobles, amb un nombre d'operacions semblant, que implica l'afiorament de bases per la revisió de valors (639 milions d'euros) o l'activitat inspectora, mentre que disminueix la recaptació per actes jurídics com a conseqüència de la menor activitat econòmica mercantil i d'obra nova. [\(Vegeu el quadre AI-99\).](#)

⁷⁶ Vegeu *Memòria del CES 2009* pàg: 242.

QUADRE I-91. INGRESSOS TOTALS DE L'AGÈNCIA TRIBUTÀRIA* (2009-2010)

Concepte	2010	2009	% Variació
Tributs gestionats per la CAIB	400.046.324,98	385.432.538,14	3,79%
Tributs propis	138.403.330,49	95.671.463,69	44,67%
Tributs locals**	390.019.879,06	364.155.656,37	7,10%
Recursos d'ens públics autonòmics**	288.446,48	365.251,94	-21,03%
Total	928.757.981,01	845.624.910,14	9,83%

*Ingressos totals comptabilitzats el 2009 i el 2010 corresponents a l'exercici corrent i tancat.

**Ingressos recaptats els anys corresponents

Font: Informe de funcionament de l'Agència Tributària 2009 i 2010.

Quant als tributs propis, a més del ja mencionat increment d'ingressos per reintegraments, multes i sancions, els ingressos presenten un creixement destacat del 44,7%. La principal font de recursos ha deixat de ser el cànon de sanejament d'aigües, estancat en els 53 milions, mentre que els tributs residuals presenten un comportament desigual, amb la disminució d'ingressos pel derogat impost sobre les estades en empreses turístiques d'allotjament, i el creixement d'ingressos per l'impost sobre instal·lacions que incideixen en el medi ambient, a pesar que ha estat declarat inconstitucional. [\(Vegeu el quadre AI-100\).](#)

Quant als tributs locals gestionats, cal destacar, tot i la seva menor importància relativa en el conjunt, l'augment dels ingressos per l'impost sobre l'increment del valor dels terrenys de naturalesa urbana (plusvàlua), la qual cosa suposa un esforç gestor i inspector de neteja de liquidacions pendents, tenint en compte que aquest impost el gestionen directament els ajuntaments (on s'aprecia la disminució de l'activitat immobiliària) i que l'ATIB tant sols recapta els impagats en executi-

va, fonamentalment pendents de cobrament d'anys anteriors. [\(Vegeu el quadre AI-101\).](#)

En el conjunt, la conclusió des del punt de vista dels ingressos és que l'esforç de gestió i d'inspecció ha permès mantenir els nivells d'ingressos a l'Administració Autonòmica, que es veu més afectada per la seva dependència de l'activitat econòmica, mentre que a les administracions locals els tributs de pagament periòdic permeten compensar amb el seu creixement l'evolució negativa dels ingressos vinculats al món econòmic.

El pressupost general d'ingressos per a l'any 2010 de l'Administració general de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears (en el qual queden incloses les entitats autònomes) és de 3.844,8 milions d'euros, i presenta un descens respecte els 4.037,5 milions d'euros que s'havien aprovat per a l'exercici de l'any anterior. [\(Vegeu els quadres I-92 i AI-102 a AI-107\).](#)

Observant l'estructura de finançament de la CAIB, es veu que el finançament autonòmic és redueix en 323,8 milions d'eu-

ros, el rendiment dels tributs cedits ho fa en 116,9 milions d'euros, el rendiment dels tributs propis cauen en 1,2 milions d'euros, els altres ingressos propis ho fan en 2,5 milions d'euros, mentre que les transferències externes augmenten en 318,6 milions d'euros (bàsicament per l'augment de les transferències corrents procedents de l'Estat per un import de 328,2 milions d'euros), per la qual cosa el deute pressupostat es va poder reduir en 48,7 milions d'euros. [\(Vegeu el quadre AI-106\).](#)

Per altra banda, el dèficit previsible de caixa no financer s'estima en 623,8 milions d'euros l'any 2010, amb una disminució de 38,4 milions d'euros (-5,8%) respecte l'any anterior. [\(Vegeu el quadre AI-107\).](#)

El rendiment previst de l'impost sobre la renda de les persones físiques s'incrementa en 8,5 milions d'euros, mentre que les previsions per l'IVA donen una caiguda de 310,3 milions d'euros i sobre transmissions patrimonials i actes jurídics preveien una disminució de 126,5 milions d'euros. [\(Vegeu els quadres AI-102 i AI-103\).](#)

A partir de la previsió d'ingressos per al 2010 i de la comparació amb les dades homogeneïtzades del 2009, i suposant assumides dins la previsió inicial les competències de sanitat mitjançant els mecanismes que deriven del nou sistema de finançament, es desprèn un important descens del 4,8%. Cal destacar com un efecte de la crisi econòmica la disminució dels impostos indirectes (-460 milions d'euros).

QUADRE I-92. PRESSUPOST CONSOLIDAT PER CAPÍTOL D'INGRÉS DE LA COMUNITAT AUTÒNOMA DE LES ILLES BALEARS: DISTRIBUCIÓ ECONÒMICA (2009-2010)

Capítols	2009	2010	Variació		Valor relatiu	
	Import (en milers d'euros)		2009-10	(%) 2009-10	2009	2010
I Imposts directes	537.748,15	560.568,37	22.820,22	4,24	13,32	14,58
II Imposts indirectes	1.792.153,52	1.332.093,48	-460.060,04	-25,67	44,39	34,65
III Taxes, prestació de serveis i altres ingressos	222.727,57	215.768,58	-6.958,98	-3,12	5,52	5,61
IV Transferències corrents	346.317,74	713.953,34	367.635,59	106,16	8,58	18,57
V Ingressos patrimonials	14.659,33	14.608,53	-50,80	-0,35	0,36	0,38
Total operacions corrents	2.913.606,30	2.836.992,29	-76.614,01	-2,63	72,16	73,79
VI Alienació d'inversions reals	50.989,28	38.646,41	-12.342,86	n.a.	1,26	1,01
VII Transferències de capital	154.195,94	125.647,18	-28.548,76	-18,51	3,82	3,27
Total operacions de capital	205.185,22	164.293,59	-40.891,62	-19,93	5,08	4,27
Total ingrés no financer	3.118.791,52	3.001.285,89	-117.505,63	-3,77	77,25	78,06
VIII Actius financers	435,05	416,79	-18,26	-4,20	0,01	0,01
IX Passius financers	918.248,99	843.095,08	-75.153,90	-8,18	22,74	21,93
Total operacions financeres	918.684,04	843.511,88	-75.172,16	-8,18	22,75	21,94
Total ingrés	4.037.475,56	3.844.797,76	-192.677,79	-4,77	100,00	100,00

Font: Govern de les Illes Balears, Conselleria d'Economia i Hisenda.

A partir de l'anàlisi per capítols, es pot observar que els corresponents a les operacions corrents són els més importants pel que fa al pes relatiu sobre el total del pressupost, ja que representen en conjunt el 73% dels ingressos previstos.

13.2.1.2. Les despeses

Els crèdits corresponents a l'estat de despeses dels pressuposts de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears del 2010 es presenten en tres nivells d'agregació corresponents a les classificacions econòmica, funcional per programes i orgànica. El conjunt de les despeses arriba als 3.844,8 milions d'euros, amb un descens del 4,8% respecte del 2009. [\(Vegeu els quadres I-93 i I-94 i AI-108 a AI-111\).](#)

La classificació econòmica presenta els crèdits agrupats d'acord amb la naturalesa econòmica i distingeix entre operacions corrents (capítols I, II, III i IV), les operaci-

ons de capital (capítols VI i VII) i el total d'operacions financeres (capítols VIII i IX).

El conjunt de les operacions corrents experimenta un descens del 3,1%, cosa que suposa 91,2 milions d'euros menys respecte de la xifra del 2009 i 1,7 punts percentuals per sobre de la variació global del pressupost. Quant al pes relatiu sobre el total, les operacions corrents passen del 72,2% el 2009 al 73,42% en el pressupost del 2010, fet que suposa un descens d'1,24 punts percentuals.

Pel que fa a les operacions de capital, cauen un 7,2%, suposen una variació de -67,1 milions d'euros per sota de la xifra del 2009, 2,4 punts percentuals per sota de la variació global del pressupost. Quant al pes relatiu sobre el total, les operacions de capital passen del 23,2% el 2009 al 22,6% en el pressupost del 2010, és a dir, un decrement de 0,6 punts percentuals.

QUIADRE I-93. EVOLUCIÓ DEL PRESSUPOST DE DESPESES A LA COMUNITAT AUTÒNOMA (2001-2010)

Import (en milers d'euros)			
Any	Despesa	Variació	%
2001	950.491,98	62.883,62	7,08
2002	1.069.802,54	119.310,56	12,55
2003	1.796.610,00	726.807,46	67,94
2004	1.859.185,68	62.575,68	3,48
2005	2.587.788,97	728.603,29	39,19
2006	2.713.974,46	126.185,49	4,88
2007	2.894.384,59	180.410,13	6,65
2008	3.787.267,26	892.882,67	30,85
2009	4.037.475,55	250.208,29	6,61
2010	3.844.797,76	-192.677,79	-4,77

Font: Govern de les Illes Balears. Conselleria d'Economia, Hisenda i Innovació.

QUADRE I-94. PRESSUPOST CONSOLIDAT PER CAPÍTOLS DE DESPESA DE LA COMUNITAT AUTÒNOMA DE LES ILLES BALEARS: DISTRIBUCIÓ ECONÒMICA (2009-2010)

	Import (en milers d'euros)		Variació		Valor relatiu	
	2009	2009	2009-10	(%) 2009-10	2009	2010
I Despeses de personal	1.422.265,14	1.390.395,03	-31.870,11	-2,24	35,23	36,16
II Compra de béns corrents i serveis	515.256,19	492.730,19	-22.526,00	-4,37	12,76	12,82
III Despeses financeres	190.713,71	171.238,64	-19.475,07	-10,21	4,72	4,45
IV Transferències corrents	785.847,68	768.491,45	-17.356,22	-2,21	19,46	19,99
Total operacions corrents	2.914.082,72	2.822.855,32	-91.227,40	-3,13	72,18	73,42
VI Inversions reals	579.110,85	499.679,75	-79.431,10	-13,72	14,34	13,00
VII Transferències de capital	355.621,52	367.976,57	12.355,05	3,47	8,81	9,57
Total operacions de capital	934.732,36	867.656,33	-67.076,04	-7,18	23,15	22,57
Total despesa no financera	3.848.815,09	3.690.511,64	-158.303,45	-4,11	95,33	95,99
VIII Actius financers	30.000,01	380,01	-29.620,00	-98,73	0,74	0,01
IX Passius financers	158.660,46	153.906,11	-4.754,35	-3,00	3,93	4,00
Total operacions financeres	188.660,47	154.286,12	-34.374,35	-18,22	4,67	4,01
Total despesa	4.037.475,56	3.844.797,76	-192.677,80	-4,77	100,00	100,00

Font: Govern de les Illes Balears. Conselleria d'Economia, Hisenda i Innovació.

El total d'operacions financeres cauen un (18,2%), suposen una variació negativa de 34,4 milions d'euros i passen a representar un 4% (0,66 punts percentuals menys en relació a l'any anterior).

13.2.1.3. Les inversions

Les dotacions previstes en el capítol VI de l'estat de despeses, a més de les classificacions a què hem fet referència en els apartats anteriors, estan agrupades i classificades per criteris de territorialització segons l'àmbit insular en el qual es duu a terme la despesa, d'acord amb el que estableix el Decret legislatiu 1/2005, de 24 de juny, pel qual s'aprova el text refós de la Llei de finances de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears, a l'article 35.

La territorialització recollida en aquest pressupost es correspon, per raons tant d'homogeneïtat com de les pròpies operacions pressupostàries, amb els codis que s'han utilitzat en pressuposts anteriors. La territorialització de la inversió és un aspecte problemàtic en qualsevol pressupost. El criteri que s'ha seguit per territorialitzar el capítol VI és el d'aplicar el codi territorial corresponent a l'àmbit insular on es produeix la inversió. S'ha de fer ressaltar que una territorialització amb aquest criteri només permet territorialitzar la inversió efectuada en matèria d'infraestructures, i fins i tot així és discutible que es pugui assegurar que la rendibilitat de la inversió repercuteixi exclusivament sobre el territori al qual s'ha imputat. D'altra banda, el criteri de territorialització usat, aplicat a altres tipus d'inver-

QUADRE I-95. TERRITORIALITZACIÓ DE LA INVERSIÓ (2008-2010)

	Import (en milers d'euros)		Variació	Valor relatiu	
	2009	2010	2010-2009	2009	2010
Indeterminat	70.327,81	57.820,33	-12.507,48	29,73	32,84
Mallorca (sense Palma)	55.159,60	53.513,33	-1.646,27	23,32	30,39
Palma	54.246,36	26.014,29	-28.232,07	22,93	14,77
Menorca	15.988,36	13.196,41	-2.791,95	6,76	7,49
Eivissa	38.155,32	23.929,06	-14.226,26	16,13	13,59
Formentera	2.694,88	1.610,45	-1.084,43	1,14	0,91
Total inversió	236.572,33	176.083,87	-60.488,46	100,00	100,00

Font: Govern de les Illes Balears. Conselleria d'Economia i Hisenda.

sions diferents de les de dotació d'infraestructura, pot conduir a lectures errònies de les dades; malgrat que la despesa efectuada es faci en un lloc determinat, això no implica que els efectes es manifestin només en aquest lloc. Aquest fet justifica, en part, l'existència d'un codi 00 "indeterminat", ja sigui perquè a priori és impossible determinar físicament el lloc on es produirà la inversió, ja sigui perquè, fins i tot sabent-ho, la territorialització conduiria a desvirtuar totalment les dades territorialitzades.

Amb aquestes prevencions i tenint en compte aquestes consideracions, és com s'han de llegir les dades de la territorialització. Es desprèn que, del total d'inversions reals a la Comunitat Autònoma de les Illes Balears, el 30,39% es fan a Mallorca, sense tenir present Palma, atès que és l'illa més gran i que té un major nombre d'habitants i, per tant, la que té una major activitat social i econòmica de l'arxipèlag. A la capital de les Illes, Palma, s'hi destina un 14,77%; a Eivissa, un 13,59%; a Menorca, el 7,49%; i a Formentera hi correspon un 0,91%. El 32,84% és inversió no territorialitzada. (Vegeu el quadre I-95)

13.2.1.4. Els pressuposts dels béns de dret públic i de les societats públiques

Els pressuposts dels béns de dret públic, formats, d'una banda, per un seguit d'empreses públiques no societàries (Radiotelevisió de les Illes Balears, Institut Balear del Turisme, Institut Balear de l'Aigua i de Qualitat Ambiental, Institut Balear de Conservació de la Natura, Institut Balear de l'Habitatge, Serveis Ferroviaris de Mallorca, Institut d'Innovació Empresarial de les Illes Balears, Institut Balear d'Infraestructures i Serveis Educatius i Culturals, Institut d'Estratègia Turística de les Illes Balears, Fons de Garantia Agrària i Pesquera de les Illes Balears, Ports de les Illes Balears, Agència de Cooperació Internacional de les Illes Balears, Espais de Natura Balear i Institut Balear de Joventut) i, de l'altra, dos consorcis (Centre Balears Europa i Transports de Mallorca), així com els de les societats públiques (empreses públiques de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears en forma de societat anònima), s'inclouen en els pressuposts de la conselleria del Govern de les Illes Balears de la qual depenguin. Per això, es considera interessant analitzar els pressuposts d'aquestes institucions.

QUADRE I-96. PRESSUPOST DELS ENS PÚBLICS I SOCIETATS PÚBLIQUES 2010: DISTRIBUCIÓ ECONÒMICA

Ingressos	Entitats de dret públic		Societats públiques		Total	
	Euros	Valor relatiu	Euros	Valor relatiu	Euros	Valor relatiu
	(en milers)	(%)	(en milers)	(%)	(en milers)	(%)
III Taxes, preus públics i altres	81.319,92	13,25	21.882,98	17,76	103.202,89	14,01
IV Transferències corrents	146.658,65	23,90	55.239,77	44,84	201.898,42	27,40
V Ingressos patrimonials	5.991,45	0,98	6.407,44	5,20	12.398,88	1,68
VI Alienació d'inversions	32.632,84	5,32	6.013,57	4,88	38.646,41	5,25
VII Transferències de capital	199.784,12	32,56	30.799,25	25,00	230.583,37	31,30
VIII Actius financers	200,00	0,03	12,00	0,01	212,00	0,03
IX Passius financers	146.996,21	23,96	2.849,50	2,31	149.845,71	20,34
Total ingressos	613.583,18	100,00	123.204,50	100,00	736.787,69	100,00

Despeses	Entitats de dret públic		Societats públiques		Total	
	Euros	Valor relatiu	Euros	Valor relatiu	Euros	Valor relatiu
	(en milers)	(%)	(en milers)	(%)	(en milers)	(%)
I Despeses de personal	58.397,82	9,52	22.165,08	17,99	80.562,90	10,93
II Despeses corrents	76.282,36	12,43	58.211,63	47,25	134.493,99	18,25
III Despeses financeres	45.325,76	7,39	4.509,06	3,66	49.834,82	6,76
IV Transferències corrents	42.872,60	6,99	0,00	0,00	42.872,60	5,82
VI Inversions reals	244.142,07	39,79	25.228,66	20,48	269.370,73	36,56
VII Transferències de capital	77.185,63	12,58	1.079,53	0,88	78.265,16	10,62
IX Passius financers	69.376,94	11,31	12.010,54	9,75	81.387,48	11,05
Total despeses	613.583,18	100,00	123.204,50	100,00	736.787,69	100,00

Font: Govern de les Illes Balears. Conselleria d'Economia i Hisenda.

De manera agregada, el pressupost d'aquestes institucions per a l'exercici del 2010 arriba a un total de 736 milions d'euros, dels quals 613 milions d'euros corresponen a entitats de dret públic, i 123 milions d'euros, a societats públiques. (Vegeu els quadres I-96 i AI-111).

13.2.2. EL DEUTE ACUMULAT

Les dades del Banc d'Espanya, referides al quart trimestre de l'any, mostren que el deute acumulat de les Illes Balears durant l'any 2010 ha estat de 4.064 milions

d'euros, 791 milions més que l'any anterior, amb un augment del 24,2%, però 7,5 punts per sota de l'increment mitjà per al conjunt de comunitats autònomes. Aquest increment del deute o necessitat de finançament neta de la nostra comunitat autònoma se situa per sobre de l'objectiu de dèficit públic fixat per l'Estat per al conjunt de comunitats autònomes, que era del 2%, que es correspon amb un valor estimat de 446 milions d'euros.⁷⁷

⁷⁷ Estimació feta a partir dels valors del PIB estimats en el quadre I-1. Per tant, el dèficit que supera el límit del 2% va ser de 345 milions d'euros.

QUADRE I-97. DEUTE DE LES CA 2004-2010: VALORS ABSOLUTS (EN MILERS D'EUROS) RÀTIO DEUTE/PIB														
	2004		2005		2006		2007		2008		2009		2010	
	Deute acumulat	Deute/PIB	Deute acumulat	Deute/PIB	Deute acumulat	Deute/PIB	Deute acumulat	Deute/PIB	Deute acumulat	Deute/PIB	Deute acumulat	Deute/PIB	Deute acumulat	Deute/PIB
Andalusia	7.417	6,5	7.352	5,9	7.311	5,4	7.177	5,0	8.051	5,4	9.828	6,9	12.176	8,5
Aragó	1.135	4,4	1.153	4,1	1.163	3,9	1.165	3,5	1.517	4,4	1.890	5,8	2.901	8,9
Astúries	802	4,5	803	4,1	729	3,5	744	3,2	770	3,2	1.080	4,8	1.634	7,1
Balears, Illes	936	4,5	1.589	7,0	1.635	6,7	1.798	6,9	2.427	8,9	3.273	12,4	4.064	15,3
Canàries, Illes	1.178	3,5	1.430	3,9	1.563	4,0	1.562	3,7	1.883	4,4	2.352	5,7	3.298	7,9
Cantàbria	377	3,6	411	3,6	398	3,3	434	3,3	511	3,6	662	4,9	911	6,7
Castella-la Manxa	1.057	3,8	1.351	4,4	1.543	4,7	1.829	5,2	2.584	7,1	4.288	12,2	5.819	16,5
Castella i Lleó	1.451	3,2	1.789	3,7	1.798	3,4	1.894	3,4	2.608	4,5	3.227	5,8	4.294	7,6
Catalunya	12.230	7,8	13.792	8,1	14.043	7,7	14.863	7,5	18.848	9,3	23.326	11,9	31.886	16,2
Extremadura	783	5,6	783	5,2	784	4,8	785	4,5	904	5,0	1.086	6,2	1.747	9,8
Galícia	3.265	7,7	3.381	7,3	3.404	6,9	3.712	6,9	3.954	7,0	4.843	8,9	6.162	11,2
La Rioja	193	3,1	187	2,8	184	2,6	276	3,6	393	4,9	507	6,5	726	9,2
Madrid	8.976	6,1	10.099	6,3	10.073	5,8	10.103	5,4	10.531	5,4	11.991	6,3	13.492	7,1
Múrcia	748	3,5	691	3,0	686	2,8	648	2,4	755	2,7	1.340	5,0	2.107	7,7
Navarra	646	4,5	646	4,2	647	3,9	645	3,6	868	4,7	1.108	6,1	1.725	9,4
País Basc	1.303	2,7	1.140	2,0	931	1,6	642	1,0	893	1,3	2.519	3,8	4.916	7,4
Valenciana, Com.	9.345	11,5	10.183	11,6	10.759	11,4	11.550	11,3	12.309	11,7	14.345	14,1	17.600	17,2
Total	51.842	6,2	56.779	6,3	57.652	5,9	59.827	5,7	69.806	6,4	87.665	8,3	115.455	10,9

(1) Dades corresponents al quart trimestre de cada any. De cada comunitat autònoma, s'hi inclouen les unitats que s'ocupen de l'Administració general, les universitats del seu àmbit i els ens de dret públic i societats públiques dependents de la comunitat autònoma, que es classifiquen com a administracions públiques.

Font: Banc d'Espanya. Butlletí estadístic, comunitats autònomes. <http://www.bde.es/webbde/es/estadis/mfoest/html/capit13.html> (consulta: 18 de maig de 2011)

ADDENDA QUADRE I-97.1. VARIACIÓ ABSOLUTA DEL DEUTE ANY RERE ANY (ILLES BALEARS I ESPANYA) (2004-2010)

	2004/03 %	2005/04 %	2006/05 %	2007/06 %	2008/07 %	2009/08 %	2010/09 %
Balears, Illes	331	653	46	163	629	846	791
Espanya	8.279	4.937	873	2.175	9.979	17.859	27.790
Total	4,00	13,23	5,27	7,49	6,30	4,74	2,85

Font: Banc d'Espanya. Butlletí estadístic, comunitats autònomes. <http://www.bde.es/webbde/es/estadis/infoest/htmls/capit13.html> (consulta: 18 de maig de 2011)

ADDENDA QUADRE I-97.2. DEUTE DE LES EMPRESES PÚBLIQUES DE LES COMUNITATS AUTÒNOMES (2009 I 2010)

	2009		2010	
	Ràtio deute/PIB	Valors absoluts (en milions d'euros)	Ràtio deute/PIB	Valors absoluts (en milions d'euros)
Andalusia	0,2	346	0,4	602
Aragó	1,2	384	1,4	453
Astúries	0,9	215	1,2	279
Balears, Illes	2,6	675	2,6	678
Canàries, Illes	0,6	249	0,6	244
Cantàbria	0,3	35	0,9	124
Castella-la Manxa	2,7	963	2,7	939
Castella i Lleó	0,4	249	6,0	349
Catalunya	3,7	7.261	4,0	7.811
Extremadura	0,1	18	0,1	18
Galícia	0,4	211	0,4	214
La Rioja	0,0	0	0,0	3
Madrid	0,7	1.321	0,8	1.482
Múrcia	0,1	27	0,0	0
Navarra	1,9	350	1,8	323
País Basc	1,2	793	1,1	697
Valenciana, Com.	2,3	2.319	3,0	3.068
Total	1,5	15.416	1,6	17.284

Font: Banc d'Espanya. Butlletí estadístic, comunitats autònomes. <http://www.bde.es/webbde/es/estadis/infoest/htmls/capit13.html> (Consulta: 18 de maig de 2011)

Aquest menor creixement del deute relatiu suposa una pèrdua relativa sobre la variació absoluta del deute balear respecte al total. Així, les Illes Balears incrementen el deute en 791 milions d'euros i el conjunt de comunitats

autònomes ho fan en 27.790. Per tant, el percentatge de l'increment de les Balears respecte al conjunt de l'Estat és, per a 2010, del 2,85%, mentre que l'any 2009 havia estat del 4,74%. (Vegeu el quadre I-97 i l'addenda I-97.1).

El nivell d'endeutament respecte del PIB va augmentar del 12,4% el 2009 al 15,3% el 2010, quasi cinc punts per sobre del deute mitjà del conjunt de comunitats autònomes (10,9%). Només s'hi situen per sobre la Comunitat Valenciana (17,2%), Castella-la Manxa (16,5%) i Catalunya (16,2%).

Cap comunitat autònoma no ha aconseguit reduir el deute públic com a conseqüència de la crisi econòmica, que està provocant un augment de les despeses i una caiguda molt important dels ingressos.

El deute de les empreses públiques a les Balears assoleix els 678 milions d'euros, la qual cosa representa el 2,6% del PIB, igual que l'any 2009. L'any anterior, el deute de les empreses públiques balears només era superat en termes relatius per Catalunya, mentre l'any 2010 les Illes Balears ocupen la quarta plaça per darrera de Catalunya, Comunitat Valenciana i Castella-la Manxa. (Vegeu el quadre addenda I-97.2).

13.3.

CONSELLS INSULARS

Per a l'exercici del 2010, els consells insulars presenten uns pressuposts agregats que sumen 634,0 milions d'euros, xifra que representa un augment del 19,74% en relació amb l'exercici anterior i duplica la taxa de creixement iniciada en l'exercici precedent (22,3%): és a dir, quasi un 50% acumulat en dos anys (46,4%) i consolida el canvi de tendència enfront de la moderació dels exercicis anteriors, fet que representa un

creixement molt per sobre del merament monetari per corregir els efectes d'un IPC que a les Illes Balears durant l'exercici 2010 va tenir un creixement de tan sols el 2,7%. (Vegeu el quadre AI-112).

Individualment, els tres consells insulars han incrementat la suma dels pressuposts d'una forma desigual, tot i que el Consell Insular d'Eivissa presenta una lleugera disminució, del 1,4% que, en termes reals suposa de facto una disminució del 4,1%. Torna a ser, com a l'exercici 2008, el Consell Insular de Menorca el que presenta de forma destacada una taxa major de creixement (el 32,16%), mentre que es manté la taxa anual de creixement pressupostari del Consell Insular de Mallorca per damunt del 20% (20,38%). (Vegeu el quadre AI-113).

Un any més la variació més significativa, pel calat econòmic i l'efecte previsible sobre l'evolució econòmica local, dels ingressos i les despeses a nivell agregat dels ens insulars la constitueix el marcat esforç inversor d'aquests el 2010, de tal manera que les inversions directes quasi s'han duplicat (89,0%) i per al conjunt del bienni 2008-2010 s'han triplicat en passar de 60,8 a 206,2 milions d'euros, i és especialment significatiu que aquest esforç inversor en infraestructures no s'ha finançat amb major endeutament directe (de fet, els ingressos per nou deute creixen tan sols en 10,3 milions d'euros el 2010 i per al conjunt del bienni el creixement és tan sols de set milions), sinó amb transferències de capital d'altres administracions, que creixen un 91,3%, fins als 207,4 milions d'euros, quantia que cobreix el total de les inversions directes de l'exercici.

Pel que fa a la resta de la despesa, en termes relatius, la reducció de la despesa corrent (-1,32%) correspon a la disminució d'ingressos corrents (-3,82%), tot i que encara els ingressos corrents superen en 33 milions la despesa corrent, la qual cosa permet finançar gran part de les transferències de capital (majoritàriament destinades als ajuntaments) que es mantenen a l'entorn dels 52 milions d'euros com a l'exercici 2009 precedent.

Pel que fa al vessant dels ingressos, el 2010 es comença a apreciar amb tota la intensitat l'impacte de la crisi econòmica en la recaptació d'ingressos tributaris, amb una caiguda del 27,7% dels ingressos per imports directes (especialment vinculats a la renda generada pels ciutadans), a la qual hem d'afegir també una caiguda del 20,3% dels ingressos per impostos indirectes (vinculats al consum), tot i que la seva importància relativa en el global dels ingressos corrents sigui minoritària, per la qual cosa, en mantenir-se els ingressos per transferències corrents d'altres administracions (fonamentalment de la CAIB per cobrir el cost dels serveis transferits), el conjunt dels ingressos corrents tan sols presenta un decrement interanual del 3,8%.

En aquest context l'evolució dels ingressos per impostos indirectes es paral·lela en els tres consells insulars, mentre que amb relació als impostos directes l'evolució ha estat menys homogènia i en torna a resultar una excepció el Consell Insular d'Eivissa, amb una caiguda interanual superior al quaranta per cent. Un any més aquesta evolució dispar sembla obeir més a qüestions metodològiques en l'aplicació dels ingressos que a variacions positives

rellevants, mentre que el Consell Insular de Mallorca evoluciona en la mitjana i el Consell Insular de Menorca presenta una disminució menor (-12,4%).

Pel que fa a la resta dels ingressos corrents, els ingressos per taxes i prestació de serveis es mantenen en valors absoluts similars, amb un lleuger creixement relatiu a l'entorn de l'IPC, mentre que els ingressos patrimonials decreixen en tres milions en els pressuposts del Consell Insular d'Eivissa (ingressos previstos per arrendament de l'hipòdrom computats el 2009 amb caràcter excepcional), cosa que genera una taxa de decreixement molt notable del 97,6%, que traslladada al conjunt dels tres consells insulars representa una disminució del 41,3%.

Quant als ingressos per operacions de capital, com ja s'ha destacat en una primera apreciació destaca, amb un creixement de 100 milions d'euros, la partida corresponent als ingressos per transferències de capital d'altres administracions, que es complementa amb un augment de l'endeutament (passius financers), especialment en el Consell Insular de Mallorca, en deu milions d'euros. Aquest fet és la contrapartida que permet un creixement significatiu de les despeses d'inversions respecte al 2009 al voltant del 90%.

Quant a les transferències de capital per a inversions, per completar la visió del conjunt, fons que es destinen especialment als ajuntaments, es mantenen sense variació significativa a l'entorn dels 52 milions d'euros.

En aquesta línia de majors necessitats de recursos per a inversions, el creixement en

el vessant dels ingressos per major endeutament en deu milions ha d'analitzar-se conjuntament amb un creixement menor en el vessant de la despesa per amortitzar deute anterior, que creix en quatre milions, fet que suposa tornar a l'augment d'endeutament net.

Entre les despeses corrents, les despeses de personal es consoliden per damunt dels 150 milions d'euros, amb un creixement interanual del 4,5%, en un context de contenció salarial (sense tenir en compte la retallada posterior de sous dels funcionaris que s'ha produït al juny de 2010 i que no es va preveure en el moment de confeccionar el pressupost), per la qual cosa aquest increment s'ha d'interpretar com una consolidació de la línia d'augment de plantilles de l'exercici anterior.

En termes relatius, les despeses de personal han passat, en dos anys, de representar un terç del pressupost total a situar-se sota una quarta part, (fins al 24,8%) i si s'observen en el seu conjunt els capítols I i II que constitueixen la despesa directament vinculada al funcionament dels serveis dels ens insulars, no arribaven a la meitat del pressupost (44,2%) el 2009, enfront del 57,1% a l'inici de la legislatura, cosa que es produeix, com ja s'ha comentat, a causa de l'important creixement de les inversions que caracteritza el pressupost del 2010.

La previsió de despeses per atendre els interessos del deute es redueix en un 26,7% gràcies a la disminució de l'endeutament en els exercicis precedents en un context pressupostari d'estabilitat dels tipus, mentre que les transferències corrents per a ajudes a les famílies i als ajuntaments

tornen a nivells de 2009, a l'entorn dels 65 milions d'euros.

Pel que fa a la tècnica d'elaboració pressupostària de l'exercici del 2010 no s'aprecien canvis metodològics significatius, i es manté la no inclusió en l'anàlisi pressupostària d'institucions insulars del pressupost del Consell Insular de Formentera, que es manté inclòs en el pressupost de l'Ajuntament de Formentera.

En valors absoluts, destaca el creixement pressupostari del Consell Insular de Mallorca en 70 milions de euros per segon any consecutiu, mentre que en termes relatius és el Consell Insular de Menorca, amb un increment absolut de pressupost de 24 milions, el que presenta una major taxa de creixement interanual (+32%). Pel que fa al Consell Insular d'Eivissa, l'evolució pressupostària interanual torna, un any més, a ser de signe contrari als altres dos ens insulars, i, si bé es manté al voltant dels 100 milions en termes absoluts, la taxa de variació interanual és lleugerament negativa (-1,4%)

Si comparem els pressuposts dels tres consells insulars en el vessant de la despesa en operacions de capital (inversions directes en capítol VI o indirectes en capítol VII per transferències de capital per a inversions a altres ens públics i privats), es veu que l'esforç inversor que caracteritza el conjunt agregat té l'origen en els consells de Mallorca i Menorca. Un any més i per segon any consecutiu, destaca el creixement de les inversions al pressupost del Consell Insular de Mallorca (+77,5 milions d'euros, és a dir el +130,5%), mentre que el de Menorca duplica les inversions di-

rectes fins als 37,2 d'euros (+154,8%). D'altra banda, el d'Eivissa acusa l'esforç inversor significatiu de 2009 i manté el nivell inversor per damunt dels 30 milions d'euros, a pesar que la taxa interanual és negativa (-9,2%).

Tot això ens duu a concloure que el ritme inversor al llarg de la legislatura ha estat més àgil a l'ens insular eivissenc, mentre que a les altres illes el procés de maduració de les inversions ha necessitat més temps per desenvolupar-se

Pel que fa a la resta dels capítols de despesa corrent de funcionament, s'observa als tres consells insulars un manteniment de despesa als nivells de l'any anterior, amb un creixement de la despesa en personal lleugerament per damunt del creixement de l'IPC, cosa que implica un lleu creixement net de plantilles i una evolució desigual al capítol II de despeses de funcionament per a la prestació dels serveis, que creix a Menorca i decreix a Mallorca i, especialment, a Eivissa. En el capítol III d'interessos és al Consell Insular de Mallorca on es produeix una reducció més significativa (-40,8%) de la dotació per cobrir la despesa financera, que resulta difícil d'entendre en un context de tensions al mercat financer, especialment una vegada observat el creixement esmentat de l'endeutament net per a aquest exercici.

En el conjunt interanual s'aprecia una disminució de despesa corrent de l'1,32% mentre que els ingressos corrents decreixen el 3,82%, cosa que no suposa desplaçament de finançament a llarg termini per a despesa corrent, ja que en el conjunt de valors absoluts encara els ingressos

corrents, amb 384 milions, superen clarament la despesa corrent (351 milions), amb un superàvit per operacions corrents de 33 milions, que situa el marge per complementar el finançament de la inversió a llarg termini, 2,5 per sota de l'exercici anterior (12,1%) i el situa, amb un 9,4%, per sota de la barrera del 10%.

13.4.

AJUNTAMENTS

El conjunt del pressupost agregat dels ajuntaments de les Balears per a l'exercici del 2010, en la línia d'exercicis anteriors, es presenta amb superàvit inicial, i així, mentre que el conjunt dels ajuntaments de Menorca, Eivissa i Formentera mantenen la presentació dels pressupostos equilibrada, els pressupostos d'alguns ajuntaments de Mallorca (concretament Andratx, Consell, Inca, Lloseta, Marratxí, Pollença, Porreres, Puigpunyent, Santa Maria i Sóller) no estan anivellats, i els ingressos prevists agregats en l'àmbit balear (1.328,2 milions d'euros) són superiors al total de les despeses (1.319,6 milions d'euros). Aquest superàvit inicial és dona repetidament en la cultura pressupostària municipal balear, però la seva incidència es pot considerar merament marginal i mancada de significació econòmica, ja que es manté per sota de l'1% del total del pressupost. [\(Vegeu el quadre AI-114\).](#)

La suma total dels ingressos per a l'exercici de 2010 s'allunya de la barrera dels 1.500 milions d'euros i modera el grau de creixement dels pressupostos municipals, amb una taxa de decreixement (-7,5%) que su-

posa, en termes absoluts, tornar a xifres de l'exercici 2008.

És rellevant i significatiu que el pressupost agregat dels municipis per al 2010 presenti un superàvit inicial no financer de 16,4 d'euros (observi's, però, que el dèficit total previst de tancament de l'exercici és de 62,6 milions d'euros, tal com comentarem a continuació) enfront del dèficit anterior en anys d'expansió (-56,82 el 2009, -55,89 el 2008), i representa un retorn a la moderació i el canvi de tendència amb relació als anys anteriors. Aquest superàvit equival al 8,1% del total de la despesa en inversions. El superàvit sense càrrega financera per interessos puja fins als 38,5 milions d'euros enfront del dèficit d'exercicis precedents de - 32,8 milions d'euros i - 33,3 del 2008.

Aquesta variació tan significativa té l'origen en la disminució de l'endeutament nou en un espectacular -54,9%, des dels 138.8 milions el 2009 als 62,6 el 2010, xifres que no es poden analitzar sense perdre de vista que, a banda de la despesa, les inversions directes han sofert una retallada dràstica des dels 281,4 milions d'euros del 2009 als 160,9 del 2010; és a dir, més de 120 milions de reducció d'inversions, inversions directes que representen el 12,1% del total de la despesa enfront del 20% de l'exercici 2009 precedent.

Quant als ajuntaments més rellevants per la suma total del seu pressupost, com en exercicis anteriors, s'observa clarament com els municipis de Palma i Calvià són els que disposen d'un major pressupost en valors absoluts, i mante-

nen per a l'exercici 2010 el seu pes en el pressupost del conjunt de les corporacions municipals, la barrera del 40% del total balear (40,2%), i acumulen tan sols més de la meitat del pressupost municipal (51,6%), en relació amb el conjunt dels municipis de Mallorca. [\(Vegeu el quadre AI-115\)](#)

La variació interanual dels pressuposts dels ajuntaments de les Balears per al 2010 resulta, com en anys anteriors, molt irregular, amb decreixements a l'entorn del 15% en els municipis de Lluçmajor o Pollença, mentre que a l'extrem oposat diversos municipis arriben a presentar taxes de creixement, entre els quals destaquen Formentera, amb un saldo interanual del +42,34% (pressupost que incorpora la quantitat que correspon al Consell Insular de Formentera) o el municipi d'Inca, amb un creixement del 13,8%. En tot el conjunt són els ajuntaments de Menorca els que presenten una taxa global de creixement (+14,5%), mentre que els d'Eivissa i Formentera evolucionen amb una taxa de variació interanual de +1,2%, enfront dels de Mallorca, amb una taxa de decreixement del 10,86% que, pel seu major pes absolut en el conjunt, situa la mitjana balear en una baixa global del -7,5% (enfront del creixement global del + 8% de l'any anterior). En aquests paràmetres de decreixement se situa l'Ajuntament de Palma, el pressupost del qual disminueix en 63 milions d'euros fins als 425, mentre que en el de Calvià el decreixement és de deu milions d'euros.

Pel que fa a la ràtio de despesa municipal per habitant, es mantenen un any més les diferències significatives entre els municipi-

pis d'interior i els municipis turístics de la costa. És la diferència entre la població de dret i la de fet, molt més pronunciada en els municipis costaners, la causa principal dels majors ingressos per càpita, però, a la vegada, s'ha de tenir en compte que això genera majors necessitats de despesa per càpita com a conseqüència de la major demanda de serveis per atendre aquesta població flotant que no computa als efectes de les ràtios de despesa i d'ingressos per habitant.

Quant al pressupost de l'Ajuntament de Palma, destaca el decreixement de l'endeutament en gairebé 50 milions d'euros, amb una taxa de variació interanual del -62,4%, si bé és ver que pel que fa a la despesa, la caiguda de les inversions directes puja fins arribar a prop de 60 milions d'euros (-69,2%) i les situa, juntament amb les inversions indirectes (que apareixen com a transferències de capital), per sota dels deu euros del total de la despesa de l'exercici. [\(Vegeu el quadre AI-116\).](#)

En el cas de Calvià, els ingressos pressupostaris decreixen, especialment en els extraordinaris, per alienació d'inversions i els corresponents a transferències de capital d'altres administracions, davallada que en conjunt supera els 20 milions d'euros, i que està compensada parcialment per una pujada notable en els ingressos patrimonials, mentre que a la banda de la despesa destaca la baixada de les inversions directes en més de 20 milions d'euros que es destinen parcialment a cobrir el creixement de les despeses corrents, tant a personal com a la despesa de funcionament dels serveis. [\(Vegeu el quadre AI-117\).](#)

Quant a la despesa per habitant, continua sent Calvià el municipi amb major despesa per habitant, per damunt dels 2.000 euros per habitant i any, xifra molt per damunt de la resta dels municipis amb l'excepció d'Andratx, amb 1.932,5 euros per habitant. Un cas diferent és el de Formentera, que creix espectacularment fins als 3,2 milers d'euros per habitant, si bé cal tenir en compte que el pressupost municipal inclou també les competències com a consell insular, que es van consolidant, i és per això que no en resulten xifres comparables en termes d'homogeneïtat metodològica. En conjunt, la mitjana de la despesa municipal suportada per cada habitant se situa el 2010 en 1.200,84 euros per habitant i any, si bé a Menorca la taxa supera els 1.300.

13.5.

L'ADMINISTRACIÓ DE L'ESTAT

La Delegació Especial d'Hisenda a les Illes Balears, com a òrgan de recaptació tributària de l'Administració de l'Estat, va obtenir el 2009 una recaptació tributària de 2.213 milions d'euros, cent cinquanta més que l'any anterior, si bé encara són 400 menys que en l'exercici precedent. La taxa de variació anual se situa en un creixement a l'entorn del 7%, gràcies a la pujada de l'IVA acordada pel Govern Central del 16 al 18%, fet que ha permès fer front a la caiguda de recaptació en l'impost sobre la renda de les societats i presentar un balanç de creixement de la recaptació en tot el conjunt. [\(Vegeu el quadre I-98\).](#)

En valors absoluts, la recaptació tributària a les Balears recupera el nivell

dels 2.200 milions d'euros i trenca la tendència a la baixa de l'exercici anterior, si bé encara amb xifres inferiors a les de 2005, cinc anys enrere.

Aquesta recuperació lleu de la recaptació no suposa un canvi real de tendència, en un entorn de crisi inconclús, i obeeix a mesures de caràcter polític conjuntural, especialment la pujada esmentada de tipus de l'IVA, encara dins un entorn d'alentiment de l'activitat econòmica. La recaptació tributària de l'Administració Central a les Balears suposa, al tancament del 2010, un 8,1% del PIB balear a preus de mercat

(preus corrents) del 2010, és a dir, dues dècimes i mitja més que en l'exercici anterior, encara 4,9 punts per sota dels nivells de fa dos anys, a l'inici de la crisi. Pel que fa al context de l'Estat, els ingressos tributaris totals el 2010 varen pujar un 10,8%, per la mateixa explicació assenyalada per a les Balears, després d'acumular una baixada del 25,3 en els dos anys precedents.

L'evolució de la recaptació a les Balears presenta una taxa de recuperació inferior a la mitjana nacional. Això es deu a que el creixement de la recaptació per l'IVA en el tancament de l'exercici ha estat

QUADRE I-98. INGRESSOS DE LA DELEGACIÓ ESPECIAL D'HISENDA DE LES ILLES BALEARS (2009 I 2010)

	En milers d'euros		Var. 09/08	Var. 10/09
	2009	2010	%	%
Imposts sobre la renda de persones físiques	1.235.240	1.243.023	-15,15	4,90
Imp. sobre societats	276.014	270.826	-36,45%	-19,80%
Resta del capítol I	51.523	52.970	-32,74%	9,50%
Capítol I: impostos directes	1.562.777	1.566.819	-20,54%	-0,70%
Imp. sobre el valor afegit	343.518	489.123	-27,30%	46,20%
Imp. especials	9.651	11.982	-40,78%	2,40%
Renda de duanes	1.363	1.440	-28,71%	15,40%
Resta de capítol II	121.473	114.810	-4,68%	4,10%
Capítol II: impostos indirectes	476.005	617.355	-23,00%	29,20%
Taxa sobre el joc	0	0		
Altres ingressos	31.129	29.173	31,94%	-4,80%
Capítol III: taxes i altres ingressos	31.129	29.173	31,94%	-4,80%
Total d'ingressos tributaris	2.069.911	2.213.347	-20,65%	10,80%

Font: Delegació Especial d'Hisenda de les Illes Balears, Agència Estatal de l'Administració Tributària (Servei d'Auditoria Interna)

molt més significatiu al conjunt de l'Estat (+ 46,2%) que a les Balears (+ 42,4%). Una explicació pot ser que les grans empreses, que tributen l'IVA amb periodicitat mensual, tributen majoritàriament a Madrid i a Barcelona, i per això la recaptació nacional preveu la pujada de recaptació per als mesos d'octubre i novembre, mentre que a Balears els efectes de la pujada de tipus en el tercer trimestre produiran els seus efectes en el moment de la liquidació trimestral, al gener de 2011.

Per al conjunt del conceptes tributaris, l'evolució de la recaptació el 2010 per capítols és molt semblant a les Balears i a la resta del territori, amb un estancament de la recaptació directa (sobre la renda), que es torna negativa en l'àmbit estatal per la disminució en la recaptació de l'impost de societats, mentre que es produeix una recuperació significativa de devers el 30 per cent en els impostos indirectes (sobre el consum), tant en l'àmbit balear, com en el nacional.

Es pot considerar que aquest estancament de la recaptació per tributs directes indicaria que la desacceleració de l'activitat econòmica s'ha contingut pel que fa a la renda de les persones físiques, tant que en l'àmbit nacional la recaptació per aquest tribut puja un 4,9% (lleugerament per damunt de la inflació en l'àmbit nacional, del 3%), mentre que manté els efectes sobre el benefici de les societats (tal vegada perquè les retencions de l'IRPF fan que la seva recaptació sigui molt més propera al moment de la generació de la renda, que no en el cas de les societats, que suporten pagaments a compte en funció de les rendes d'exercicis anteriors).

Per l'altra banda, amb l'excepció de l'IVA, és generalitzada una certa recuperació de recaptació en els impostos indirectes (duanes, impostos especials sobre tabacs, alcohol, etc.), amb unes taxes ben diferents a l'àmbit balear que a l'estatal. A les Illes Balears els impostos vinculats al consum turístic (alcohol, tabac...) pugen un 24,15% mentre que a l'àmbit nacional el creixement (+2,4%) no arribaria a donar cobertura a la depreciació monetària (3%) .

Globalment es pot parlar d'una moderació dels efectes de la crisi en la recaptació tributària, però no es pot anar més enllà en la interpretació sense cometre la errada de considerar que el creixement de la recaptació, tant en l'àmbit autonòmic com en el nacional, significa més que l'efecte d'una decisió política de pujada de tipus, aliena a l'evolució general de l'activitat econòmica general.

Quant a la distribució de la càrrega impositiva per a l'exercici de 2010 del conjunt de la recaptació, l'anàlisi de les Balears permet apreciar que a causa de la pujada de tipus de l'IVA, els tributs directes baixen de les tres quartes parts de la recaptació (75,5%) el 2009 fins al 70,8%, i els impostos sobre el consum (incloent-hi taxes), pugen a l'entorn del 30%. Un any més es constata la diferent estructura de la recaptació tributària a les Balears en relació amb el conjunt nacional, on l'estructura és molt més equilibrada entre tributs directes (53,8%, cinc punts per sota de l'exercici anterior), mentre que els tributs sobre el consum, impostos indirectes i taxes, pugen fins al 46,2% de la recaptació amb una tendència clara, a hores d'ara, a l'equilibri.

13.6.

LA CÀRREGA FISCAL A LES ILLES BALEARS⁷⁸

Durant l'exercici de 2010 la càrrega fiscal a les Illes Balears es va elevar fins els 8.100 milions d'euros, un increment del 3,8% respecte l'any anterior. Tot i que es manté en taxes properes a un terç del PIB balear, se situa en el 29,76%, de forma que queda allunyada, com en els dos anys precedents, del 32,84% de l'any 2008. La causa d'això cal buscar-la lògicament en la disminució de l'activitat econòmica en general i dels ingressos de les famílies, amb un lleuger desplaçament cap a la imposició indirecta sobre el consum com a conseqüència de l'increment dels tipus en l'IVA.

És per això que la càrrega fiscal es desplaça lleugerament cap a l'Estat mentre es manté la càrrega imposada per les administracions locals i es redueix lleugerament l'autònoma (més vinculada a l'activitat mercantil-patrimonial). En termes d'estructura de la càrrega fiscal s'observa que

la recaptada per l'Administració de l'Estat supera ja les tres cinquenes parts (62,8%), mentre que les dues cinquenes parts restants es destinen a les administracions autonòmica, que baixa quatre punts fins al 26,6%, i es manté la local per sota del 11%, encara que puja unes dècimes. (Vegeu el gràfic I-26).

La càrrega fiscal se xifra en 7.319,94 euros per habitant i any, la qual cosa representa un increment poc significatiu de 203,43 euros respecte a l'exercici anterior (el 2,8% que suposa un creixement merament vegetatiu per compensar l'IPC) i es manté llunyana als 8.528,67 € per habitant i any de 2008.

Pel que fa al conjunt de les comunitats autònomes, els ciutadans de les Illes Balears són els segons que suporten una càrrega fiscal més alta, després dels de Madrid (amb les reserves metodològiques que pugui tenir la distorsió per l'efecte de la centralització administrativa i la domiciliació de les grans empreses a la capital de l'Estat). No obstant això, és en termes

⁷⁸ Amb referència a aquest subapartat, es consideren les definicions conceptuals següents.

Càrrega fiscal: Conjunt dels tributs recollits en els capítols I, II i III dels pressupostos de les administracions públiques. Pressió fiscal: Relació de la càrrega fiscal per habitant en relació al PIB per càpita (a preus de mercat, preus corrents, 1a estimació INE).

Metodologia d'imputació per comunitats autònomes:

- Per a les administracions locals les consignacions per capítols en els pressupostos d'ingressos de cada corporació per al 2010.
- Per a les administracions autonòmiques les consignacions per capítols en els pressupostos d'ingressos de cada autonomia per al 2010.
- Per l'Administració de l'Estat: La recaptació de 2010 capítol I s'assigna a les comunitats autònomes de règim comú segons el criteri de meritació resultant d'aplicar els percentatges definitius de l'IRPF de 2009 acordats en el Consell de Política Fiscal i Financera. La recaptació de 2010 del capítol II s'assigna a les comunitats autònomes segons el criteri de meritació resultant d'aplicar els índexs de consum (INE) acordats com a criteri de repartiment per l'IVA en el Consell de Política Fiscal i Financera. La recaptació de 2010 del capítol III s'assigna a les comunitats autònomes en la delegació de les quals s'han recaptat i es prorratja la recaptació dels serveis centrals en funció de la recaptació de les diferents delegacions.

La càrrega fiscal per municipis s'obté afegint a la càrrega fiscal de l'administració local la corresponent càrrega fiscal dels restants tres nivells administratius (insular, autonòmic i estatal) prorratjats.

comparatius amb la renda generada quan s'aprecia, un any més, que els balears se segueixen al capdavant de la pressió fiscal suportada, que puja al 29,67%, tot i que encara lluny del 32,84% 2008.

És significatiu, però observar l'evolució de les dades del País Basc, on la càrrega fiscal el 2009 era la més alta del país (8.350,19 euros) mentre que el 2010 baixa a 6.945,27 euros per habitant i any. Això afegit a l'evolució positiva del seu PIB per càpita regional suposa una espectacular baixada de la pressió fiscal de 5 punts percentuals, des del 27,20% al 22,18% en un sol any. Aquesta qüestió mereix una seriosa anàlisi de la mesures adoptades i de la seva possible aplicabilitat en el territori balear. (Vegeu el quadre I-99).

És inevitable, un any més, reiterar des de l'òptica dels ingressos tributaris, que l'alta càrrega fiscal dels tributs estatals suportada pels ciutadans de les Balears, si no es corregeix pel vessant de la despesa estatal en la comunitat, genera un fort desequili-

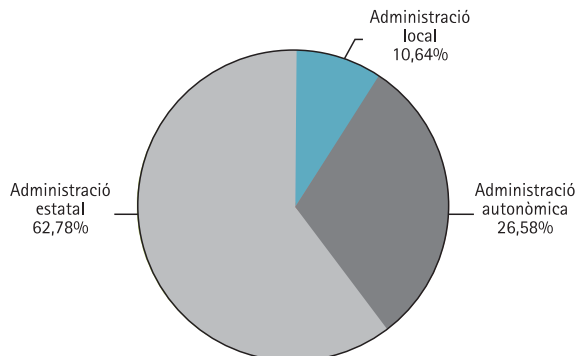
bri en la seva balança fiscal i situa un any més les Illes Balears com la Comunitat més desfavorida pel sistema vigent.

Sense perjudici del principi de solidaritat interterritorial i de la progressivitat constitucional en un context nacional per tal d'acostar a la mitjana les zones menys afavorides i evitar situacions de greuge interterritorial, s'han de plantejar instruments i paràmetres objectius per tal d'evitar desajustos perjudicials en termes comparatius.

Des de l'òptica de l'aportació de les comunitats autònomes al patrimoni comú és necessari un equilibri entre la desviació de la càrrega fiscal respecte a la mitjana que es correspongui en termes relatius amb la desviació respecte a la mitjana de la renda regional, en aquest cas del PIB. És a dir, és raonable que qui més té, més pagui, però aquesta diferència relativa ha de ser proporcional al diferencial d'ambdues magnituds, sinó s'incorre en un repartiment injust de les càrregues.

Gràfic I-26

Càrrega fiscal per administracions a les Illes Balears (2010)

Font: elaboració pròpia.

Les dades indiquen que per a l'exercici de 2010, la renda per càpita dels balears superava en un 6,98% la mitjana nacional mentre que la suma dels tributs suportats superen en un 27,16% la mitjana nacional. Això representa un desequilibri per excés del 20,18% i obeeix a l'excés de càrrega fiscal en relació a la renda percebuda en un escenari teòric de progressivitat equilibrada entre renda i pressió fiscal, un excés que resulta endèmic. En aquest sentit l'anàlisi d'aquestes desviacions és especialment

desfavorable per a les Illes Balears. (Vegeu el quadre I-99.1 i el gràfic I-27).

Les Illes Balears, seguida d'Astúries, Castella-la Manxa i Madrid (per aquest ordre) són les comunitats autònomes que suporten un major desequilibri per excés de càrrega fiscal en relació a la seva riquesa mentre que, entre les comunitats de règim comú, són Castella-Lleó, Galícia i Extremadura les que resulten més afavorides pel sistema vigent el 2010.

QUADRE I-99. CÀRREGA FISCAL PER HABITANT (EXERCICI 2010)

	PIB per càpita	Adm. local	Adm. autonòmica	Adm. estatal	Total	Pressió fiscal: CF/PIB
Illes Balears	24.672,00	779,04	1.945,75	4.595,15	7.319,94	29,67%
Castella-la Manxa	17.621,00	587,92	1.445,66	2.810,37	4.843,96	27,49%
Astúries	21.882,00	500,34	1.703,31	3.752,00	5.955,65	27,22%
Madrid	29.963,00	751,1	1.919,18	5.232,12	7.902,39	26,37%
Andalusia	17.405,00	544,02	1.203,31	2.780,44	4.527,78	26,01%
Cantàbria	23.464,00	509,55	1.752,20	3.796,59	6.058,34	25,82%
Com. Valenciana	20.465,00	577,06	1.509,06	3.188,13	5.274,25	25,77%
Aragó	24.886,00	614,05	1.766,08	3.926,33	6.306,46	25,34%
Catalunya	27.053,00	706,97	1.797,63	4.314,15	6.818,76	25,21%
Regió de Múrcia	18.654,00	435,39	1.425,87	2.814,92	4.676,17	25,07%
Mitjana nacional	23.063,00	849,94	1.513,60	3.392,88	5.756,42	24,96%
Extremadura	16.828,00	395,33	1.132,33	2.484,90	4.012,56	23,84%
Galícia	20.343,00	404,28	1.265,79	3.161,43	4.831,50	23,75%
La Rioja	25.020,00	540,2	1.715,60	3.619,51	5.875,31	23,48%
Castella i Lleó	22.974,00	537,86	1.404,47	3.408,41	5.350,74	23,29%
Mitjana nacional depurada	15.912,94	421,17	1.129,41	2.552,37	4.102,95	25,78%
Com. Foral de Navarra	29.982,00	528,54	5.922,32	231,06	6.681,92	22,29%
País Basc	31.314,00	5.818,64	43,97	1.082,66	6.945,27	22,18%
Canàries	19.746,00	716,52	893,66	1.364,86	2.975,04	15,07%
Ceuta	21.960,00	1.934,43	0	1.168,38	3.102,82	14,13%
Melilla	20.832,00	1.191,23	0	1.101,02	2.292,25	11,00%

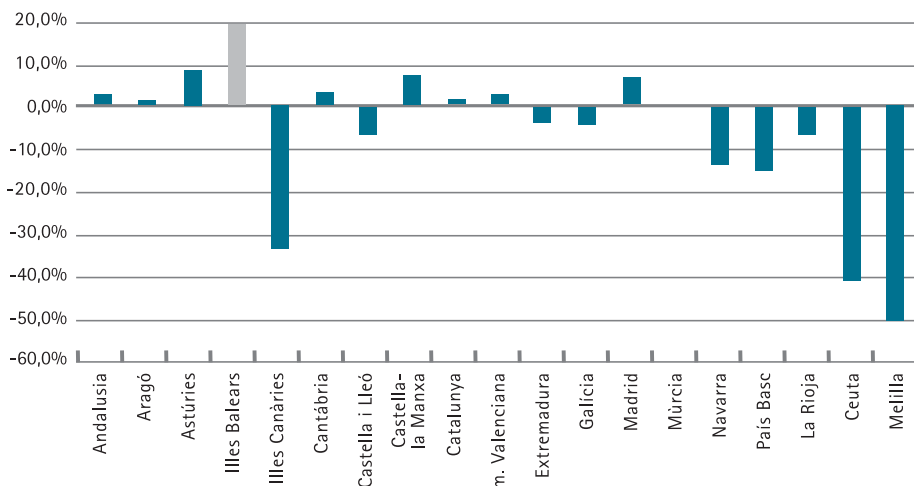
Font: elaboració pròpia sobre dades INE, EUSTAT, AEAT i IBAE. Dades en euros.

QUADRE I-99.1. CÀRREGA FISCAL: POSICIÓ RELATIVA RESPECTE A LA MITJANA NACIONAL (2010)			
	del PIB	de la C.F.	Excés CF
Andalusia	-24,53%	-21,34%	3,19%
Aragó	7,90%	9,56%	1,65%
Astúries	-5,12%	3,46%	8,58%
Illes Balears	6,98%	27,16%	20,18%
Canàries	-14,38%	-48,32%	-33,94%
Cantàbria	1,74%	5,24%	3,51%
Castella i Lleó	-0,39%	-7,05%	-6,66%
Castella-la Manxa	-23,60%	-15,85%	7,74%
Catalunya	17,30%	18,45%	1,15%
Com. Valenciana	-11,26%	-8,38%	2,89%
Extremadura	-27,03%	-30,29%	-3,26%
Galícia	-11,79%	-16,07%	-4,27%
Madrid	29,92%	37,28%	7,36%
Regió de Múrcia	-19,12%	-18,77%	0,35%
Com. Foral de Navarra	30,00%	16,08%	-13,92%
País Basc	35,78%	20,65%	-15,12%
La Rioja	8,49%	2,07%	-6,42%
Ceuta	-4,78%	-46,10%	-41,32%
Melilla	-9,67%	-60,18%	-50,51%

Font: elaboració pròpia sobre dades INE, EUSTAT, AEAT i IBAE.

Gràfic I-27

Càrrega fiscal: posició relativa respecte a la mitjana nacional (2010)

Font: elaboració pròpia sobre dades INE, EUSTAT, AEAT i IBAE.

Un exercici més resulta patent que el sistema diferencial afavoreix les comunitats autònomes que no estan subjectes al règim comú de finançament (Navarra, País Basc i Canàries) i les ciutats autònomes de Ceuta i Melilla, respecte la mitjana de les comunitats autònomes.

Pel que fa al desglossament de la càrrega fiscal en funció de l'administració destinatària dels recursos, resulta rellevant la diferència estructural de la gestió tributària, especialment en les comunitats de règim foral (Navarra i País Basc) així com en la de Canàries amb el seu "règim especial", mentre que el cas de Ceuta i Melilla és merament anecdòtic per la seva escassa rellevància en el conjunt.

En aquest sentit és evident el major pes en la recaptació de les diputacions forals basques (83,78%) enfront de l'administració autonòmica, la gestió tributària de la qual és merament testimonial. Mentre que a la Comunitat Foral de Navarra, de caràcter uniprovincial, és l'Administració autonòmica la que gestiona la major part dels tributs (88,63%) donada l'adscripció de la Hisenda foral a aquesta Administració.

En el cas de Canàries, amb el seu règim especial, s'aprecia una gestió tributària excepcionalment compensada entre les diferents administracions (el 24,08% les administracions locals: ajuntaments i Cabildos; el 30,04%, l'administració autonòmica; i el 45,88%, l'Estat). Aquest fet, des de l'òptica balear i per la similitud objectiva del fet insular, és també significatiu pel contrast de l'estructura de la càrrega fiscal. (Vegeu el quadre I-100).

La distribució "qualitativa" de la càrrega fiscal es produeix entre els impostos directes (els que s'exigeixen individualment en funció de la riquesa de les persones: amb caràcter progressiu a l'IRPF i a tipus fix per al cas de les persones jurídiques), els impostos indirectes (que recauen sobre el consum, a tipus fix sobre la despesa i sense tenir en compte la capacitat econòmica del subjecte) i les taxes i altres ingressos (que tracten de repercutir al subjecte el cost dels béns o serveis públics dels que es beneficia a títol personal, inclosos els interessos de demora en el pagament de les seves obligacions amb l'Administració).

S'observa un repartiment equilibrat entre els diferents conceptes tributaris a nivell nacional. La càrrega impositiva directa representa la meitat del que es recaptà (50,83%), mentre que s'aprecia un lleuger augment de la recaptació indirecta (43,06%) imputable a la pujada dels tipus d'IVA a mitjan exercici, i es manté la càrrega per taxes i altres ingressos en l'entorn del 6,11%. (Vegeu el quadre I-101).

El 2010 es fa encara més palesa la desviació característica de la càrrega fiscal a les Illes Balears en relació a la resta de les administracions autonòmiques de règim comú, ja que la seva estructura interna es desvia significativament de la mitjana cap als impostos indirectes (sobre el consum) en detriment de la càrrega fiscal sobre els impostos directes (sobre la riquesa: rendes i patrimonis). (Vegeu el gràfic I-28).

L'origen d'aquesta peculiaritat balear és raonablement atribuïble a la seva especialització com a economia vinculada especialment al sector turístic, i a la sig-

nificativa diferència entre la població de dret (padró municipal que serveix de dada base amb caràcter general) i la població de fet, que inclou els turistes que suporten únicament tributs indirectes sobre el consum; tot això a més dels anomenats costos d'insularitat que en incorporar-se als preus incrementen la base sotmesa a tributació. Aquest fet comporta una major importància relativa de la càrrega fiscal indirecta, amb una desviació que

supera ja els 12 punts percentuals sobre la mitjana nacional.

Quant a tendències, l'evolució de la càrrega fiscal va unida a l'evolució de l'economia, amb un decalatge d'un exercici. Això gràficament s'aprecia com una evolució paral·lela i acredita el caràcter no conjuntural de la major càrrega fiscal a les Illes Balears. (Vegeu el quadre I-101.1 i el gràfic I-28.1).

QUADRE I-100. DISTRIBUCIÓ DE LA CÀRREGA FISCAL PER ADMINISTRACIONS (2010)

	Adm. local	Adm. autonòmica	Adm. estatal	Total
Andalusia	12,02%	26,58%	61,41%	100,00%
Aragó	9,74%	28,00%	62,26%	100,00%
Astúries	8,40%	28,60%	63,00%	100,00%
Illes Balears	10,64%	26,58%	62,78%	100,00%
Canàries	24,08%	30,04%	45,88%	100,00%
Cantàbria	8,41%	28,92%	62,67%	100,00%
Castella i Lleó	10,05%	26,25%	63,70%	100,00%
Castella-la Manxa	12,14%	29,84%	58,02%	100,00%
Catalunya	10,37%	26,36%	63,27%	100,00%
Com. Valenciana	10,94%	28,61%	60,45%	100,00%
Extremadura	9,85%	28,22%	61,93%	100,00%
Galícia	8,37%	26,20%	65,43%	100,00%
Madrid	9,50%	24,29%	66,21%	100,00%
Regió de Múrcia	9,31%	30,49%	60,20%	100,00%
Com. Foral de Navarra	7,91%	88,63%	3,46%	100,00%
País Basc	83,78%	0,63%	15,59%	100,00%
La Rioja	9,19%	29,20%	61,61%	100,00%
Ceuta	62,34%	0,00%	37,66%	100,00%
Melilla	51,97%	0,00%	48,03%	100,00%
Mitjana nacional	14,78%	26,23%	58,99%	100,00%

Font: elaboració pròpia sobre dades INE, EUSTAT, AEAT i IBAE.

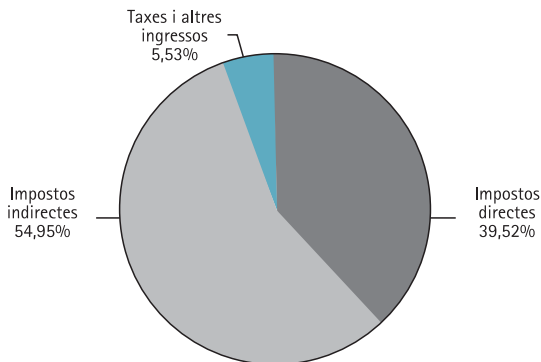

QUADRE I-101. DISTRIBUCIÓ DE LA CÀRREGA TRIBUTÀRIA PER TIPUS DE TRIBUT (2010)

	Imposts directes	Imposts indirectes	Taxes i altres ingr.	Total
Andalusia	44,41%	48,76%	6,83%	100,00%
Aragó	51,29%	41,97%	6,74%	100,00%
Astúries	50,87%	43,33%	5,79%	100,00%
Illes Balears	39,52%	54,95%	5,53%	100,00%
Illes Canàries	67,11%	23,09%	9,80%	100,00%
Cantàbria	47,75%	46,57%	5,67%	100,00%
Castella i Lleó	48,12%	45,75%	6,14%	100,00%
Castella-la Manxa	43,48%	49,60%	6,91%	100,00%
Catalunya	54,74%	39,67%	5,59%	100,00%
Com. Valenciana	45,81%	47,23%	6,96%	100,00%
Extremadura	43,85%	49,17%	6,98%	100,00%
Galícia	47,28%	47,25%	5,47%	100,00%
Madrid	59,50%	35,53%	4,97%	100,00%
Múrcia	43,20%	50,95%	5,85%	100,00%
Navarra	50,77%	38,08%	11,15%	100,00%
País Basc	49,68%	45,00%	5,32%	100,00%
La Rioja	48,67%	44,37%	6,96%	100,00%
Ceuta	37,08%	52,24%	10,68%	100,00%
Melilla	48,63%	41,50%	9,87%	100,00%
Total Nacional	50,83%	43,06%	6,11%	100,00%

Font: elaboració pròpia sobre dades INE, EUSTAT, AEAT i IBAE.

Gràfic I-28
**Distribució de la càrrega fiscal
per tipus de tribut a les Illes Balears (2010)**

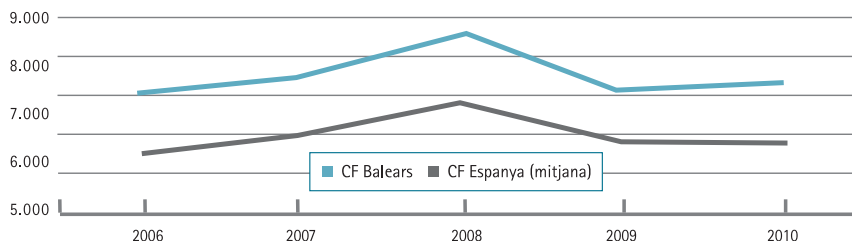
Font: elaboració pròpia.

QUADRE I-101.1. COMPARACIÓ CÀRREGA FISCAL I PRESSIÓ FISCAL A LES ILLES BALEARS I ESPANYA

	Càrrega fiscal (€)		Pressió fiscal (%)	
	Espanya	I. Balears	Espanya	I. Balears
2006	5.459,23	7.055,98	24,64%	28,85%
2007	6.032,00	7.409,00	25,78%	29,36%
2008	6.749,59	8.528,67	28,10%	32,84%
2009	5.877,66	7.116,51	25,68%	29,04%
2010	5.756,42	7.319,94	24,96%	29,67%

Font: elaboració pròpia sobre dades INE, EUSTAT, AEAT i IBAE.

Gràfic I-28.1
Evolució de la càrrega fiscal a Espanya i les Illes Balears (2006-2010)

Font: elaboració pròpia sobre dades INE, EUSTAT, AEAT i IBAE.

En el marc intern balear, la pressió fiscal per illes i per municipis l'any 2010, si bé es manté per sota de la barrera del 30%, presenta un lleuger repunt de dues centèsimes en sintonia amb l'evolució dels preus de l'economia local.

En l'àmbit interinsular es manté l'equilibri i la manca de diferències significatives entre illes. La mitjana dels municipis de Mallorca i Menorca queda lleugerament per sobre de la mitjana balear (0,29 i 0,06, respectivament), mentre que Eivissa (0,20) i Formentera (0,61) queden per sota de la mitjana balear.

Un any més, els municipis turístics cos-

taners de Mallorca, amb Deià, Capdepera, Calvià i Sant Llorenç des Cardassar al capdavant, són els que lideren la classificació en funció de la pressió fiscal per habitant, amb taxes superiors al 31% sobre el PIB per càpita. Mentre que a la cua se situen els municipis d'interior més petites, amb taxes per sota del 29%. El diferencial entre el primer i l'últim és de més de sis punts. Per altra part, la pressió fiscal es manté més homogènia entre els municipis de Menorca (on la diferència entre el de menor i el de major pressió fiscal és de 2,2 punts) i Eivissa i Formentera, on el diferencial escassament no arriba a un punt percentual. (Vegeu els quadres I-102a i I-102b).

QUADRE I-102 A. CÀRREGA FISCAL PER HABITANT A MENORCA, EIVISSA I FORMENTERA PER MUNICIPIS (2010)

	Impostos directes	Impostos indirectes	Taxes i altres ingressos	Total	Pressió fiscal per habitant
Alaior	2.924,77	4.009,49	347,45	7.286,20	29,53%
Ciutadella	2.927,26	4.005,33	481,34	7.396,43	29,98%
Ferrerries	2.865,06	3.987,87	265,49	7.058,66	28,61%
Maó	2.995,83	3.994,98	368,17	7.323,42	29,68%
Mercadal, es	3.215,59	4.010,58	431,17	7.625,29	30,91%
Sant Lluís	3.098,55	4.008,28	370,98	7.423,03	30,09%
Castell, es	2.854,00	3.987,14	209,28	7.042,88	28,55%
Migjorn Gran, es	2.986,14	4.014,52	550,78	7.599,69	30,80%
Mitjana de Menorca	2.969,45	4.000,85	389,6	7.335,19	29,73%
Formentera	2.761,45	3.997,47	433,46	7.169,79	29,06%
Eivissa	2.818,71	3.998,47	378,12	7.220,95	29,27%
Sant Antoni de Portmany	2.938,94	4.017,92	403,55	7.361,43	29,84%
Sant Josep de sa Talaia	2.935,47	4.002,63	389,69	7.380,40	29,91%
Sant Joan de Labritja	2.783,63	4.050,85	420,55	7.258,91	29,42%
Santa Eulària des Riu	2.785,88	4.000,26	414,48	7.194,01	29,16%
Mitjana d'Eivissa	2.849,38	4.005,04	395,06	7.266,83	29,45%

Font: elaboració pròpia. CES Balears, dades en € per habitant i any.

QUADRE I-102 B. CÀRREGA FISCAL PER HABITANT A MALLORCA PER MUNICIPIS (2010)

	Impostos directes	Impostos indirectes	Taxes i altres ingressos	Total	Pressió fiscal per habitant
Alaró	2.778,05	3.994,16	292,37	6.980,92	28,29%
Alcúdia	3.109,23	4.008,69	609,02	7.725,94	31,31%
Algaida	2.746,61	4.012,88	190,45	6.930,08	28,09%
Andratx	3.263,28	4.071,46	516,52	7.812,53	31,67%
Artà	3.039,91	4.015,92	613,09	7.628,98	30,92%
Banyalbufar	2.851,05	4.011,02	367,81	7.212,54	29,23%
Binissalem	2.751,88	4.028,90	395,98	7.173,68	29,08%
Búger	2.718,11	4.001,33	357,76	7.086,13	28,72%
Bunyola	2.853,75	4.034,48	332,38	7.143,19	28,95%
Calvià	3.259,45	4.023,96	614,85	7.961,08	32,27%
Campanet	2.680,86	3.987,93	415,71	7.077,75	28,69%

continua

QUADRE I-102 B. CÀRREGA FISCAL PER HABITANT A MALLORCA PER MUNICIPIS (2010)

	Impostos directes	Impostos indirectes	Taxes i altres ingressos	Total	Pressió fiscal per habitant
Campos	2.861,14	4.039,03	504,39	7.355,80	29,81%
Capdepera	3.026,95	4.048,55	556,50	8.271,18	33,52%
Consell	2.644,46	4.009,93	469,18	7.051,16	28,58%
Costitx	2.646,52	4.009,10	249,47	6.880,53	27,89%
Deià	3.623,64	4.080,79	664,83	8.304,11	33,66%
Escorca	2.995,93	4.089,98	672,56	7.341,15	29,75%
Esporles	2.711,43	3.993,70	370,66	7.084,72	28,72%
Estellencs	2.960,30	4.150,58	498,74	7.206,83	29,21%
Felanitx	2.866,21	4.001,60	373,54	7.282,32	29,52%
Fornalutx	2.668,52	4.034,72	471,16	7.189,90	29,14%
Inca	2.799,07	3.990,96	355,36	7.148,92	28,98%
Lloret de Vistalegre	2.649,73	4.027,56	191,34	6.835,88	27,71%
Lloseta	2.775,59	4.013,82	330,55	7.130,50	28,90%
Llubí	2.656,86	4.012,05	203,09	6.900,90	27,97%
Llucmajor	2.879,02	4.015,73	438,17	7.446,74	30,18%
Manacor	2.853,67	3.996,98	353,86	7.211,22	29,23%
Mancor de la Vall	2.721,19	4.000,72	330,62	7.058,42	28,61%
Maria de la Salut	2.691,39	4.004,73	164,48	6.921,61	28,05%
Marratxí	2.771,41	4.000,50	449,28	7.253,64	29,40%
Montuïri	2.761,60	3.998,59	168,46	6.900,28	27,97%
Muro	3.024,52	3.994,44	603,35	7.679,26	31,13%
Palma	2.845,68	4.040,82	361,97	7.295,80	29,57%
Petra	2.646,60	4.012,27	186,18	6.884,91	27,91%
Pollença	3.064,14	4.026,38	529,5	7.627,06	30,91%
Porreres	2.658,16	4.010,06	185,65	6.905,98	27,99%
Sa Pobla	2.776,27	4.008,47	388	7.166,60	29,05%
Puigpunyent	2.910,18	4.004,31	389,85	7.322,64	29,68%
Sencelles	2.632,98	4.012,29	233,98	6.876,22	27,87%
Sant Joan	2.730,06	4.028,37	392,42	7.162,61	29,03%
Sant Llorenç des Cardassar	3.215,15	4.034,08	658,83	7.944,46	32,20%
Santa Eugènia	2.755,01	3.999,24	206,74	6.942,95	28,14%
Santa Margalida	3.030,26	3.991,49	389,74	7.419,92	30,07%

continua

QUADRE I-102 B. CÀRREGA FISCAL PER HABITANT A MALLORCA PER MUNICIPIS (2010)

	Impostos directes	Impostos indirectes	Taxes i altres ingressos	Total	Pressió fiscal per habitant
Santa Maria del Camí	2.719,65	4.009,72	416,9	7.152,96	28,99%
Santanyí	3.128,89	4.047,72	443,46	7.650,95	31,01%
Selva	2.836,69	4.038,10	310,55	7.129,14	28,90%
Ses Salines	2.919,56	4.005,95	405,06	7.219,37	29,26%
Sineu	2.693,73	3.999,62	265,94	6.976,19	28,28%
Sóller	2.998,68	4.078,13	546,69	7.632,43	30,94%
Son Servera	2.994,55	4.024,10	505,73	7.605,60	30,83%
Valldemossa	2.993,90	3.992,02	553,49	7.566,31	30,67%
Vilafranca de Bonany	2.651,09	3.982,31	145,51	6.779,81	27,48%
Ariany	2.648,71	4.000,13	148,55	6.809,30	27,60%
Mitjana Mallorca	2.909,46	4.046,99	425,15	7.392,61	29,96%
Mitjana Illes Balears	2.893,18	4.022,28	404,48	7.319,94	29,67%

Font: elaboració pròpia. CES Balears, dades en € per habitant i any.

13.7.

EL NOU SISTEMA DE FINANÇAMENT

El 26 de juliol de 2011 el Ministeri d'Economia i Hisenda va publicar la liquidació del sistema de finançament de les comunitats autònomes de règim comú (totes excepte el País Basc i Navarra) corresponents a l'any 2009. D'aquestes dades es pot calcular un indicador de finançament per competències homogènies per habitant⁷⁹ que mostra, per a l'any 2007 els resultats obtinguts pel sistema anterior i el compara amb els resultats de l'any 2009 amb el sistema actual.

Els resultats demostren que la comunitat autònoma més beneficiada pel nou sistema de finançament ha estat Madrid (millora 13 punts), seguida de les Illes Balears (millora 10 punts) i de Catalunya (millora 6 punts). València queda igual i la resta empitjora la seva situació. Destaca la pèrdua d'Andalucía (-10 punts) i d'Extremadura (-7 punts). (Vegeu el quadre I-103 i l'addenda). Segons les dades del Ministeri d'Economia i Hisenda, les Balears és la comunitat més afavorida pel nou finançament. L'informe també destaca que les Balears són la comunitat autònoma que millora més entre el finançament teòric i el real, en aplicació de la disposició addicional tercera, amb un import de 14,8 punts. La millora global sense homogeneitzar les competències respecte a l'anterior model és de 532 milions d'euros.

⁷⁹ Vegeu: Angel de la Fuente, *Datos preocupantes en la financiación autonómica*, Expansión, 2 d'agost de 2011, pàg: 23.

QUADRE I-103. INDICADOR DE FINANÇAMENT PER COMPETÈNCIES HOMOGÈNIES PER HABITANT PER COMUNITAT AUTÒNOMA (2007-2009)

	2007	2009	Variació
Madrid	95	108	13
Illes Balears	89	99	10
Catalunya	97	103	6
Com. Valenciana	94	94	0
Regió de Múrcia	97	96	-1
Galícia	103	101	-2
Aragó	107	104	-3
Astúries	107	104	-3
Cantàbria	120	117	-3
Castella i Lleó	107	104	-3
Canàries	100	95	-5
Castella-la Manxa	101	96	-5
La Rioja	115	109	-6
Extremadura	112	105	-7
Andalusia	103	93	-10

Font: Ángel de la Fuente. "Datos preocupantes en la financiación autonómica", a Expansión, p. 23. 2 d'agost de 2011.

ADDENDA. ÍNDEX DE RECURSOS PER HABITANT ABANS I DESPRÉS DE L'APLICACIÓ DEL MODEL (ESPANYA=100) (2008-2009)

	2008		2009		Guany o pèrdua de posicions
	Índex	Rànquing	Índex	Rànquing	
Extremadura	118	1	Cantàbria	118	1
Cantàbria	117	2	La Rioja	109	2
La Rioja	116	3	Madrid	108	3
Astúries	113	4	Catalunya	106	4
Castella i Lleó	113	5	Extremadura	105	5
Aragó	110	6	Astúries	104	6
Galícia	110	7	Aragó	104	7
Andalusia	102	8	Castella i Lleó	104	8
Castella-la Manxa	100	9	Galícia	101	9
Madrid	98	10	Illes Balears	99	10
Catalunya	97	11	Múrcia	96	11
Múrcia	91	12	Castella-la Manxa	96	12
Illes Canàries	90	13	Com. Valenciana	94	13
Com. Valenciana	89	14	Andalusia	93	14
Illes Balears	77	15	Illes Canàries	84	15

Font: Ministeri d'Economia i Hisenda.